

OPLAAIENDE BOSBRANDEN IN OOST EUROPA

Door Victor A.C. Remouchamps. Luitenant-kolonel der Artillerie.

Militair en politiek analist

Datum: 20 maart 2017

Inleiding

De pogingen van het Kremlin om de opgelegde sanctiemaatregelen te doen verzachten, zijn mislukt. Dat is een reële observatie. Trump heeft zich niet laten verleiden Poetin halfweg tegemoet te komen en heeft kort na zijn inauguratie verklaard dat in zijn ogen de Russische annexatie van de Krim illegaal is en Poetin zich moet houden aan de inhoud van het MINSK-2 verdrag. Dat was even slikken voor Poetin en zijn *inner circle*, maar al snel werden de bakens verzet en werd de blik gericht op de verrassende ontwikkelingen in Belarus en het wederom op gang brengen van de gewelddadigheden in het oosten van de Oekraïne. De veronderstelde wittebroodsweken van Washington en Moskou liggen definitief achter ons.

Belarus

Omdat het land door het Westen werd beschouwd als een trouwe en volgzaam vazal van Moskou, is Belarus door de Westerse media doorlopend met het nodige dedain behandeld. Zo werd de mogelijkheid dat het land in de Russische Federatie ingelijfd zou worden, door het Westen met schouderophalen geaccepteerd. In 1994 was er immers een "*Commonwealth of Belarus and Russia*"¹ gecreëerd, die uiteindelijk zou moeten leiden tot samensmelting van de twee landen, zo luidde het argument. Vergeten werd dat in die periode de economische sterren nog gunstig stonden voor de RF en Belarus met zijn wankele economie enorm zou kunnen profiteren van een samenwerking.

Nu het er naar uitziet dat Lukashenko voor een meer nationalistische politiek heeft gekozen, die een ander spoor volgt dan Moskou, is dat optimistische toekomstbeeld geschiedenis. Een van die nationaal-georiënteerde acties is het verlenen van een visumvrije doorgang aan 79 landen.² Dit was voor Moskou de reden om eenheden van de FSB te ontplooiën aan de grensovergangen. Vervolgens vielen Lukashenko's uitspraken "broeders van Oekraïne" en "Belarus strijdt voor onafhankelijkheid" in zeer slechte aarde. De bekende druppel was de plotselinge export van goederen en etenswaren³ naar Rusland, die Belarus zelf niet kon produceren, maar uit andere delen van de wereld kwamen. Het was het Kremlin duidelijk dat Lukashenko zich op de een of andere manier aan de Westerse sancties kon onttrekken. Bovendien blijft Lukashenko halsstarrig weigeren om een Russische luchtmachtbasis in te richten op Belarus grondgebied.⁴

Het lijkt uit de hand te kunnen lopen door de Russische reacties. Een groot deel van de bevolking gaat regelmatig de straat op om te demonstreren en protesteren tegen het beleid van Lukashenko. Het straatbeeld van Minsk, Homel, Mohylev, Babruysk en Vitebsk wordt regelmatig bepaald door roepende mensen met borden waarop teksten staan, die geen ruimte laten voor een grootmoedige interpretatie van de wensen van de bevolking.

Blijkbaar is de oppositie er eindelijk in geslaagd de lethargische bevolking in de benen te krijgen en is de leger wordende beurs de belangrijkste drijfveer.

De leider van de Belarussische "Fair World" partij; Sergeij Kalyakin verklaarde in een TV interview: *"neither that prospect nor the numerous arrests this week is intimidating Belarusians. Indeed, it may be having exactly the opposite effect"*. En de leider van de "Independent Radio-Electronics Industry Labor Union"; Gennady Fedynich, verklaarde dat *"Belarusians are ready to defend their right for a worthy life" and are not intimidated but rather further enraged."*

Fedeynich

Kalyakin

Het is president Lukashenko inmiddels duidelijk geworden dat hij van de zijde van het Kremlin geen financiële steun hoeft te verwachten om de kwakkelden economie enige ruimte te bieden. Het financiële gat probeert hij voorshands te vullen door de invoering van een - zoals dat in de mond van de bevolking heet - "parasietenbelasting". Meer dan 90% van de aangeslagen Belarus-bevolking heeft al geweigerd zo'n bloedbelasting te betalen.

Hoewel de maatregel voorlopig tot 2018 is opgeschort (volledige intrekking zit er niet in), is de woede van de bevolking nog lang niet verdwenen.

Oproer betekent een streep door de rekening van het Kremlin. Voorlopig is het beste scenario voor Moskou dat de huidige status quo onveranderd blijft. Een tweede Maidan in Belarus zou het Westen niet alleen afwijzen, maar zelfs kunnen leiden tot nieuwe sancties, hetgeen Putin zich absoluut niet kan permitteren. Bovendien zouden een dergelijk scenario de Moskou-vriendelijk gezinde Europese landen zoals Hongarije en Italië

kunnen vervreemden. Geen uitgebreide vliegbasis met grondpersoneel, geen mogelijkheid om Russische troepen dicht bij de grenzen van Polen en Litouwen te stationeren en de Suwalki-opening (militaire ontplooiingsmogelijkheid) af te sluiten. Daarom heeft Poetin Lukashenko aangeraden de om zich heen grijpende onrust hardhandig neer te slaan. Lukashenko kan daarvoor zijn 2010-scenario afstoffen en ten uitvoer brengen. Alle middelen zijn geoorloofd. Was dat ook niet het advies dat Yanukovich in 2010 uit het Kremlin ontving? En kijk in wat voor toestand de Oekraïne zich bevindt!

Lukashenko zit dus in een lastig parket. Volgt hij Poetin' s advies op, dan is de kans verkeken dat hij een beroep kan doen op de EU. Volgt hij die niet op, dan kan Belarus in soortgelijke geïsoleerde omstandigheden geraken als Georgië en Oekraïne. Hoe dan ook, zijn rol zal dan zijn uitgespeeld en daarmee verdwijnt de tweede van de drie Amigo's van het toneel. In dat geval heeft Belarus een gelijksoortige toekomst in het vizier als de Broeder in het zuiden. Russische veiligheidsfunctionarissen zijn al met hun hybride activiteiten gestart. De Belarus media worden overspoeld met nepberichtgeving waarin wordt gemeld dat een Oekraïne-scenario uit 2013 onderweg is.

Oekraïne

Maart 2017

Uit luchtfoto's die onlangs van het grensgebied in de Donbas zijn gemaakt, blijkt dat Moskou een aanzienlijke gevechtskracht heeft geconcentreerd in het oosten van de Oekraïne. Poetin lijkt dus bereid te zijn om een greep naar Kiev te doen en het Oosten van de Oekraïne te verbinden met de Krim en in een tweede stap met Odessa.

Hoe dit zal gebeuren is uitbundig in mijn voorgaande artikelen over de toestand in het oosten van de Oekraïne uit de doeken gedaan. Het Westen dat blijkbaar zijn blik nog steeds gericht heeft op de rij verkiezingen die in 2017 in West Europa zullen plaatshebben, heeft nauwelijks gereageerd. Ook in de studeerkamers van Westerse experts blijft het aardig stil. Wanneer het Westen pas gaat interveniëren als de eerste tanks de startlijn passeren, is het te laat. Op dat moment zijn de

Oekraïense industrieën al in Russische handen en is het afdwingen van een corridor en de poging om het Russische achterland te verbinden met de Krim een eind op weg.

Veranderen van kompasrichting

De kompasrichtingen moeten snel worden geschoten, maar vermoedelijk holt Europa opnieuw achter de feiten aan. Dat gebeurde met Georgië, de Krim en de Donbas. Dus waarom zal het nu anders zijn? De NAVO kan dan wel dapper de veren schudden, maar is op het *moment suprême* door het *Force Generation Process* en het zoeken naar consensus, gedwongen tot reageren en achtervolgen. Daar doet het dapper praten over VJTF⁵ en NRF⁶ en het benadrukken van de korte reactietijden - zonder sterke en duidelijke aanwijzingen voor de noodzakelijke *closure rate* - niets aan af. Wat dat betreft beslist degene die het initiatief heeft, het verdere verloop van het aankomende drama.

¹ In 1997 werd de naam veranderd in "Unie van Belarus en Rusland". Een staatkundige constructie die tot doel had om een grotere politieke, economische, sociale en militaire eenheid na te streven.

² Waaronder alle landen van de EU en de USA.

³ Garnalen, kiwi's en oesters werden na het instellen van een ban op EU producten door Moskou plotseling door Belarus geëxporteerd.

⁴ Rusland heeft al twee militaire faciliteiten in Belarus; een radarstation bij Baranovici en een communicatiecentrum van de Russische marine bij Minsk. Moskou heeft de wens te kennen gegeven om buiten zijn grondgebied militaire faciliteiten te installeren, zoals het geval is in Kirgizstan, Armenië en op de bezette Krim. Belarus zou de volgende locatie moeten worden.

⁵ VJTF: Very High Readiness Joint Task Force

⁶ NRF: Nato Response Force: